

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning

Sammanfattning

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning inom ramen för EU:s Lissabonstrategi redovisas i regeringens skrivelse 2005/06:23. Utskottet framhåller sitt stöd för det arbete som bedrivs inom ramen för denna strategi och anser att det svenska handlingsprogrammet har en ambitiös utformning. Det går systematiskt igenom de tre områdena makroekonomisk politik, mikroekonomisk politik och sysselsättningspolitiken och redovisar för de 24 uppsatta riktlinjerna vidtagna och planerade insatser och åtgärder för perioden 2005–2008. Riksdagen bör lägga skrivelsen till handlingarna.

Utskottet avstyrker de motionsyrkanden som behandlas. När det gäller frågan om en nationell handlingsplan för socialt företagande inom ramen för Lissabonstrategin anför utskottet att socialt företagande har en viktig funktion att fylla när det gäller att underlätta för olika grupper som för närvarande står utanför arbetsmarknaden att komma in på den, men utskottet anser inte att det för närvarande är motiverat med något riksdagsuttalande i saken. Beträffande frågan om vad Lissabonstrategin skall fokuseras på, som aktualiserats i några motionsyrkanden, framhåller utskottet sitt stöd för det synsätt som Europeiska rådet i mars 2005 fortsatt ställde sig bakom och som innebär att Lissabonstrategin skall ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra. Samtidigt vill utskottet klargöra att detta synsätt inte innebär att EU skall utvidga sina kompetensområden till sådana som för närvarande tillhör medlemsstaternas nationella angelägenheter.

I en reservation (m, fp, kd, c) föreslås ett tillkännagivande om att regeringen inom EU skall verka för att Lissabonstrategin får en stramare fokusering.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Utskottets överväganden	5
Skrivelsen	5
Inledning	5
Uppföljning av Lissabonstrategin	6
Handlingsprogrammet	6
Motionerna	7
Vissa kompletterande uppgifter	8
Socialt företagande	8
Lissabonstrategins räckvidd	10
Sysselsättningspolitiken inom Lissabonstrategin	12
Hantering av handlingsprogrammen inom EU	12
Parlamentarikerkonferens i Bryssel	12
Utskottets ställningstagande	12
Reservation	15
Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning (m, fp, kd, c)	15
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	17
Skrivelsen	17
Följdmotion	17
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005	17
<i>Bilaga 2</i>	
Strukturindikatorer för uppföljning av Lissabonstrategin	19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning

Riksdagen avslår motionerna 2005/06:U290 yrkande 3, 2005/06:U379 yrkandena 9 och 10, 2005/06:N13, 2005/06:N395 och 2005/06:A420 yrkande 33 och lägger skrivelse 2005/06:23 till handlingarna.

Reservation (m, fp, kd, c)

Stockholm den 14 februari 2006

På näringsutskottets vägnar

Marie Granlund

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Marie Granlund (s), Per Bill (m), Ingegerd Saarinen (mp), Eva Flyborg (fp), Sylvia Lindgren (s), Berit Högman (s), Maria Larsson (kd), Lennart Beijer (v), Karl Gustav Abramsson (s), Ulla Löfgren (m), Carina Adolfsson Elgestam (s), Anne Ludvigsson (s), Anne-Marie Pålsson (m), Lars Johansson (s), Reynoldh Furustrand (s), Nyamko Sabuni (fp) och Håkan Larsson (c).

Redogörelse för ärendet

I detta betänkande behandlas

dels regeringens skrivelse 2005/06:23 om Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning,

dels en motion som väckts med anledning av skrivelsen,

dels fyra motioner från allmänna motionstiden.

Skrivelser har inkommit från projektet Forum för energi och tillväxt.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bör lägga regeringens skrivelse om Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning till handlingarna och avslå samtliga motionsyrkanden. Utskottet framhåller sitt stöd för det arbete som bedrivs inom ramen för Lissabonstrategin och anser att det svenska handlingsprogrammet har en ambitiös utformning.

Jämför reservation (m, fp, kd, c).

Skrivelsen

Inledning

Europeiska rådet antog vid sitt möte i Lissabon i mars 2000 ett mål om att EU till år 2010 skall vara världens mest konkurrenskraftiga ekonomi – Lissabonstrategin. Rådet fattade i mars 2005 beslut om att understryka Lissabonstrategins betydelse och ge den en ny start. Dessutom beslöts om en tydligare fokusering på hållbar tillväxt och full sysselsättning. För att öka det politiska åtagandet från medlemsstaterna och stärka genomförandet av strategin på nationell nivå uppmanades medlemsstaterna att lägga fram nationella handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning senast i oktober 2005. Ett annat viktigt syfte med dessa handlingsprogram var att i högre grad involvera de nationella parlamenten och andra nationella aktörer i arbetet med genomförandet av Lissabonstrategin. De av medlemsstaterna godkända integrerade riktlinjerna utgör utgångspunkten för de nationella handlingsprogrammen. Riktlinjerna omfattar de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och de gemensamma riktlinjerna för sysselsättningspolitiken, i enlighet med fördraget.

Sveriges handlingsprogram, som har lagts fram i skrivelse 2005/06:23, anger regeringens prioriteringar för perioden 2005–2008 och presenterar de politiska initiativ som regeringen har påbörjat eller planerar för perioden. Alla politiska åtgärder som redovisas i handlingsprogrammet har lagts fram eller kommer att läggas fram för riksdagen i budgetproposition eller i andra propositioner. Handlingsprogrammet presenterades för EG-kommissionen samma dag som det lades fram i riksdagen.

Uppföljning av Lissabonstrategin

Som en bakgrund till handlingsprogrammet beskrivs i ett inledande avsnitt i skrivelsen det ekonomiska läget i Sverige. Vidare redovisas i en tabell, som återges i bilaga 2 i detta betänkande, en jämförelse av Sverige med andra EU-länder avseende ett antal strukturindikatorer.

Handlingsprogrammet

Handlingsprogrammet är uppdelat i tre huvudavsnitt – makroekonomisk politik, mikroekonomisk politik och sysselsättningspolitik – i enlighet med strukturen för de 24 integrerade riktlinjerna (dessa riktlinjer återges i en bilaga till skrivelsen). Under respektive riktlinje redovisas politikens inriktning och de insatser och åtgärder som regeringen vidtagit eller planerar för perioden 2005–2008 för att möta riktlinjernas intentioner och målsättningar. Riktlinjerna redovisas i det följande i punktform. Utskottet går inte här närmare in på en beskrivning av innehållet av politikens inriktning och vidtagna och planerade insatser och åtgärder utan hänvisar till skrivelsen.

Makroekonomisk politik

- Riktlinje 1 Säkerställa ekonomisk stabilitet för hållbar tillväxt.
- Riktlinje 2 Trygga ekonomisk och finanspolitisk hållbarhet.
- Riktlinje 3 Främja en effektiv resursfördelning.
- Riktlinje 4 Säkerställa en löneutveckling som bidrar till makroekonomisk stabilitet och tillväxt.
- Riktlinje 5 Främja större samstämmighet mellan makroekonomisk politik, strukturpolitik och sysselsättningspolitik.
- Riktlinje 6 Verka för ett dynamiskt och väl fungerande EMU.

Mikroekonomisk politik

- Riktlinjerna 7 och 8 Öka och förbättra investeringar i forskning och utveckling och stödja alla former av innovation.
- Riktlinje 9 Underlätta spridning och användning av informations- och kommunikationsteknik.
- Riktlinje 10 Stärka den industriella basens konkurrensfördelar.
- Riktlinje 11 Främja ett hållbart användande av resurser och stärka synergierna mellan miljöpolitik och tillväxt.
- Riktlinje 12 Utvidga och fördjupa den inre marknaden.
- Riktlinje 13 Säkerställa öppna och konkurrenskraftiga marknader i och utanför Europa.
- Riktlinje 14 Skapa ett mer konkurrenskraftigt företagsklimat och stimulera privata initiativ genom regelförbättring.
- Riktlinje 15 Främja en mer företagsvänlig kultur och skapa ett gynnsamt klimat för små och medelstora företag.
- Riktlinje 16 Utvidga, förbättra och sammanlänka den europeiska infrastrukturen.

Sysselsättningen

- Riktlinje 17 Genomföra en sysselsättningspolitik som syftar till att uppnå full sysselsättning, förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet och öka graden av social och territoriell sammanhållning.
- Riktlinje 18 Främja en livscykelinriktad syn på arbete.
- Riktlinje 19 Sörja för en arbetsmarknad som är öppen för alla, göra arbete mer attraktivt och göra arbete lönsamt för arbetssökande, även för mindre gynnade personer och personer utanför arbetskraften.
- Riktlinje 20 Förbättra förmågan att möta arbetsmarknadens behov.
- Riktlinje 21 Främja flexibilitet i kombination med anställningstrygghet och minska segmenteringen av arbetsmarknaden, med vederbörligt beaktande av den roll som tillkommer arbetsmarknadens parter.
- Riktlinje 22 Sörja för en sysselsättningsfrämjande utveckling av arbetskostnader och mekanismer för fastställande av löner.
- Riktlinje 23 Utöka och förbättra investeringarna i humankapital.
- Riktlinje 24 Anpassa utbildningssystemet till nya kompetenskrav.

Motionerna

Med anledning av skrivelsen har det väckts en motion. Här behandlas vidare yrkanden i fyra motioner från den allmänna motionstiden.

I två motioner, 2005/06:N13 (s) och 2005/06:N395 (s), anförs att det behövs en nationell handlingsplan för socialt företagande som en del av genomförandet av Lissabonstrategin. Motiveringarna bakom de båda motionerna är likartade. Det sociala företagandets verksamhet och utveckling kompliceras av att flera politikområden är berörda, såsom näringspolitik, arbetsmarknadspolitik och socialpolitik, säger motionärerna. De menar att det krävs samsyn och samordning mellan politikområden och myndigheter för att sektorn skall kunna utvecklas och bidra till ytterligare arbetsplatser och tillväxt. Den föreslagna nationella handlingsplanen för socialt företagande bör innehålla insatser såsom ett nationellt entreprenörskapsprogram, anpassade finansieringslösningar, samverkansformer – nationellt och regionalt – för planering och uppföljning av socialt företagande, utvecklings- och trygghetsanställningar och s.k. plusjobb.

I motion 2005/06:U290 (m) begärs ett tillkännagivande om att Lissabonstrategin framöver skall koncentreras på de ekonomiska frågorna för ökad tillväxt och fler jobb. Målet från år 2000 om att göra EU till den mest konkurrenskraftiga ekonomin i hela världen är långt ifrån infriat, konstaterar motionärerna. De menar att ett stort ansvar vilar på medlemsländerna att genomföra erforderliga politiska åtgärder, varvid det är centralt att länderna i större utsträckning ökar sina insatser för företagande och tillväxt. Utan tillväxt och fler jobb kommer det inte att gå att förverkliga alla

de andra ambitioner som medlemsländerna har ställt upp som Lissabonmål. Motionärerna framhåller att frågor på t.ex. det sociala området bör beslutas på nationell nivå.

Två tillkännagivanden begärs i motion 2005/06:U379 (kd), nämligen om att regeringen inom EU skall verka för att Lissabonprocessen skall göras mer målinriktad, förenklas och stramas upp samt om att regeringen inom EU skall verka för att Lissabonprocessen skall fokusera på forskning och utveckling, en fungerande inre marknad, ett förbättrat näringslivsklimat, en fungerande arbetsmarknad och miljömässig hållbarhet. Lissabonstrategin formulerades under en högkonjunktur, och ekonomisk tillväxt togs för självklar, påpekar motionärerna. De menar att när ekonomin stagnerar måste fokus riktas på färre men mer tillväxtskapande åtgärder och att det behövs tydliga och realistiska mål. Ett sätt skulle, enligt motionärerna, kunna vara att medlemsländerna fokuserade sitt arbete kring endast två eller tre områden och när dessa mål uppnåtts skulle nya, realistiska mål kunna sättas upp.

I motion 2005/06:A420 (kd) begärs ett tillkännagivande om en svensk handlingsplan för att genomföra de åtgärder mot arbetslöshet vilka EU-länderna gemensamt har kommit fram till. Inom ramen för Lissabonstrategin har regeringen medverkat till antagande av rådsrekommendationer till Sverige som den sedan inte beaktat, påstår motionärerna. Den öppna s.k. samordningsmetoden, som lanserades vid Lissabonmötet och som är den arbetsform genom vilken medlemsstaternas politik samordnas mot gemensamma mål, t.ex. inom ramen för sysselsättningsstrategin, kan bidra till att sätta politiskt fokus på angelägna samhällsproblem, säger motionärerna. De menar dock att det är viktigt att denna metod inte urholkar subsidiaritetsprincipen genom att föra över beslutsfattande i frågor som tillhör medlemsstaternas kompetens till unionen.

Vissa kompletterande uppgifter

Socialt företagande

I motionerna 2005/06:N13 (s) och 2005/06:N395 (s) föreslås, som redovisats, att en nationell handlingsplan för socialt företagande skall tas fram. I skrivelsen tas frågan om socialt företagande upp under riktlinje 17 om att genomföra en sysselsättningspolitik som syftar till att uppnå full sysselsättning, förbättra kvaliteten och produktiviteten i arbetet och öka graden av social och territoriell sammanhållning. Där sägs följande (s. 44):

Sociala företag kan spela en betydelsefull roll i arbetet med att integrera utsatta grupper både i samhälle och i arbetsliv. Dessa företag möjliggör övergång från passivt försörjningsstöd till rehabilitering, utbildning och arbete på ett effektivt sätt, utifrån ett entreprenörskap som utvecklar nya affärsområden och nya verksamheter. De kan därigenom bidra till både ekonomisk tillväxt och ökad sysselsättning. Inom ramen för Equal-projektet Socialt företagande har ett förslag till hand-

lingsplan utarbetats i syfte att förbättra förutsättningarna för socialt företagande. I projektet samverkar sociala företag, rådgivare, intresseorganisationer, Nutek och ESF-rådet.

Projektet Socialt företagande ägs av Verket för näringslivsutveckling (Nutek), har deltagande av olika partner och finansieras av Europeiska socialfonden (ESF), Nutek, Folksam AB, m.fl. Ordförande och vice ordförande i projektet är riksdagsledamöterna Eva Arvidsson (s) respektive Margareta Andersson (c). Projektet startade i mars 2003 och skall enligt nuvarande planering pågå till december 2006. Syftet med projektet anges i följande tre punkter:

- underlätta start och drift av sociala företag och därmed skapa arbetstillfällen för grupper som för närvarande står utanför arbetsmarknaden,
- identifiera hinder och föreslå förändringar i lagstiftning, regler och deras tillämpning,
- sprida information om befintliga sociala företag och deras samhällsekonomiska och mänskliga effekter.

Till sociala företag räknar projektet de som har som mål att underlätta etablering och integrering på arbetsmarknaden av grupper som för närvarande står utanför denna marknad. De sociala företagen kännetecknas enligt projektet av följande:

- de startas och drivs med delaktighet från medarbetarna i demokratiskt ägda och styrda verksamhetsformer,
- de är organisatoriskt fristående från offentlig sektor men oftast beroende av det offentliga stöd,
- de producerar varor och tjänster med samma kvalitet som andra företag men anpassar arbetsförhållandena till medarbetarnas behov och förutsättningar mer än andra företag.

Projektets övergripande mål är att förbättra förutsättningarna för diskriminerade grupper att etablera sig på arbetsmarknaden genom socialt företagande. För att nå dit vill projektet åstadkomma förändringar i främst näringspolitiken och arbetsmarknadspolitiken men också på integrationspolitiken, socialpolitikens och skattepolitikens områden.

Projektet presenterade i oktober 2005 en handlingsplan med rubriken Socialt företagande – en väg till arbetsmarknaden, i vilken föreslås olika åtgärder. Projektet stöder Nuteks strävan att lyfta in det sociala företaget i ordinarie program och verksamhet och förordar att Nutek tillförs ekonomiska medel för utveckling, rådgivning och information. Projektet föreslår också att Arbetsmarknadsstyrelsen (AMS) skall ges i uppdrag att använda sig av socialt företagande som ett medel inom arbetsmarknadspolitiken. Ansvaret för att organisera samverkan mellan berörda myndigheter bör ligga på Nutek.

Projektbidrag skall kunna utgå till organisationer och företag för att genomföra förstudier och etablera sociala företag, föreslår projektet, varvid de lokala projektstöd som funnits inom EU:s socialfond och i regionalpoli-

tiken kan tjäna som förebilder. Under år 2006 föreslås staten finansiera 1 400 utvecklingsanställningar och 500 trygghetsanställningar som komplement till Samhall AB:s nuvarande verksamhet.

Den offentliga upphandlingen är strategisk för de sociala företagen, sägs det i handlingsplanen. För närvarande kan upphandlande myndigheter ta sociala hänsyn, men reglerna måste göras tydligare. Det är viktigt att i lagtext ge en signal till upphandlande myndigheter, och en kampanj måste genomföras för att upplysa om möjligheterna. Decentraliserade, småskaliga upphandlingar passar ofta de sociala företagen bättre än storskaliga centraliserade upphandlingar, anser projektet. Det bör vara möjligt för arbetslösa och sjukskrivna att under vissa omständigheter själva välja utförare av rehabilitering, trygghetsanställning eller annan insats, ett slags brukarval, menar projektet också.

Alla människor med dokumenterade arbetshinder, som kan arbeta, skall ha möjlighet till arbete med lönebidrag, föreslås det vidare. Offentlig, skyddad anställning bör användas i ökad utsträckning i de sociala företagen. Den frivilliga samordningen mellan olika myndigheter har inneburit att de sociala företagens medarbetare i många fall kunnat få socialbidrag omvandlade till lönebidrag, men den har kommit till stånd i alltför få kommuner.

En samordning mellan myndigheterna som bygger på samsyn mellan politikområden skulle lösa många problem, menar projektet. För att stärka samsynen bör varje berörd myndighet, både nationellt och regionalt, utse ansvariga för socialt företagande. Projektet föreslår att AMS, tillsammans med det sociala företagandets andra intressenter och finansiärer, skall se över regelverk och praxis i syfte att nå största möjliga effekt av de arbetsmarknads- och socialpolitiska åtgärder som riktas till svårplacerade grupper.

Avslutningsvis föreslår projektet att handlingsplanen skall integreras i den svenska regeringens handlingsplan för genomförande av Lissabonstrategin.

Projektet har också nyligen i en skrivelse till Näringsdepartementet – inför utarbetandet av den nationella strategin om strukturfonderna inför programperioden 2007–2013 – framlagt nio förslag till stöd för utveckling av socialt företagande och annat företagande inom den sociala ekonomin.

Utskottet kommer senare under våren 2006, i det näringspolitiska motionsbetänkandet 2005/06:NU13, att behandla motioner från allmänna motionstiden som tar upp social ekonomi och socialt företagande ur olika aspekter – dock utan särskild koppling till Lissabonstrategin.

Lissabonstrategins räckvidd

I de två motionerna 2005/06:U290 (m) och 2005/06:U379 (kd) begärs – med olika infallsvinklar – tillkännagivanden som rör Lissabonstrategins räckvidd. I den förstnämnda motionen framförs åsikten att Lissabonstrategin främst skall koncentreras till ekonomiska frågor med syfte att uppnå ökad tillväxt och nya jobb. I den sistnämnda motionen förespråkas att Lis-

sabonprocessen skall göras mer målinriktad, förenklas och stramas upp och att den därvid skall fokusera på forskning och utveckling, en fungerande inre marknad, ett förbättrat näringslivsklimat, en fungerande arbetsmarknad samt miljömässig hållbarhet.

Frågan om Lissabonstrategins räckvidd tas upp i skrivelsen i det inledande avsnittet under rubriken Ekonomisk, social och miljömässigt hållbar utveckling (s. 6). Där sägs bl.a. att den grundinställning till förändring och förbättring som framfördes vid toppmötena i Lissabon (år 2000) och Stockholm (år 2001) ligger nära den politik som sedan länge förs i de nordiska länderna och som innebär att vikten av välfungerande marknader understryks, samtidigt som det betonas att utbildning, en aktiv välfärdsolitik och en progressiv miljöpolitik bidrar till tillväxt och jobbskapande. Att få dessa olika dimensioner att ömsesidigt förstärka varandra och att utnyttja samverkan mellan dem är rätt väg att gå för en modernisering av Europa, sägs det. Regeringen ser det därför som naturligt att presentera ett nationellt handlingsprogram där alla dessa dimensioner är väl företrädade och som pekar på hur de olika dimensionerna bidrar till det övergripande målet, tillväxt och skapande av nya arbetstillfällen. Europeiska rådet antog år 2001 i Göteborg en strategi för hållbar utveckling, som understryker att en hållbar utveckling måste vara ett övergripande mål för EU, erinrar regeringen om och anser att Lissabonstrategin också måste vara en del av denna ambition.

Hållbar utveckling betraktas ibland som något som bara handlar om miljö, men begreppet inbegriper även de ekonomiska och sociala dimensionerna, sägs det vidare i skrivelsen. Begreppet hållbar utveckling som övergripande mål har väglett arbetet med utformningen av det nationella handlingsprogrammet. Under Lissabonstrategins första fem år har det då och då förts fram åsikter om att synsättet på strategin som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra, borde bytas mot ett slags tvåstegsperspektiv, konstaterar regeringen. Detta skulle innebära att medlemsstaterna skulle börja med att genomföra marknadsorienterade förändringar, vilket skulle generera tillväxt, som i nästa steg skulle kunna användas för att finansiera sociala ambitioner och miljöskydd. Europeiska rådet valde i mars 2005 att inte göra någon sådan omformning av Lissabonstrategin, vilket regeringen anser helt rätt, med motivering att en sådan omformning inte bara skulle innebära ett stort steg bakåt i ambitionerna för en modernisering av Europa, utan att det också skulle undergräva möjligheterna att få ett brett stöd för förändringsprocessen bland allmänheten.

Regeringen ser sammanfattningsvis Lissabonstrategins tredelade perspektiv som nyckeln till framgång, och detta har varit ledstjärnan vid utarbetandet av det nationella handlingsprogrammet.

Utskottet vill i detta sammanhang nämna att utskottet senare under våren 2006, i ett betänkande om vissa handelspolitiska frågor (bet. 2005/06: NU14), kommer att behandla förslaget till tjänstedirektiv, mot bakgrund av ett antal motioner från allmänna motionstiden i frågan.

Sysselsättningspolitiken inom Lissabonstrategin

I motion 2005/06:A420 (kd) begärs, som redovisats, ett tillkännagivande om en svensk handlingsplan för att genomföra de åtgärder mot arbetslöshet vilka EU-länderna gemensamt kommit fram till. Som framgått av det tidigare avser ett av de tre huvudavsnitten i handlingsprogrammet sysselsättningspolitik. I skrivelsen redovisar regeringen under riktlinjerna 17–24 (s. 39–60) vidtagna och planerade åtgärder och insatser på sysselsättningsområdet för perioden 2005–2008.

Hantering av handlingsprogrammen inom EU

EG-kommissionen har nyligen presenterat sin årliga rapport om Lissabonstrategin, med omdömen om varje medlemsstats handlingsprogram (COM/2006/30). Mot bakgrund av bl.a. detta kommer Lissabonstrategin att behandlas vid EU:s toppmöte i mars 2006.

Parlamentarikerkonferens i Bryssel

En delegation från den svenska riksdagen deltog i ett parlamentariskt möte i Bryssel den 31 januari–den 1 februari 2006, med rubriken Parlament på väg mot Lissabon och organiserat av Europaparlamentet i samarbete med det österrikiska parlamentet. I konferensen deltog representanter för de nationella parlamenten i EU:s medlemsländer och i ansökningsländerna och representanter för Europaparlamentet. Syftet med mötet var att underlätta informationsutbyte och att lyfta fram bästa praxis för att uppnå ökad tillväxt och högre sysselsättningsgrad. Utarbetandet och resultaten av de nationella programmen och programmen på EU-nivå analyserades och debatterades.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla sitt stöd för det arbete som bedrivs inom ramen för Lissabonstrategin. Som redovisats gav Europeiska rådet detta arbete en nystart genom beslut vid toppmötet i mars 2005. Ett verktyg för att främja denna nystart är de nationella program för tillväxt och sysselsättning som alla medlemsländer ålades att lägga fram. I den nu aktuella skrivelsen beskrivs det svenska handlingsprogrammet.

Utskottet anser att det svenska handlingsprogrammet har en ambitiös utformning. Det går systematiskt igenom de tre områdena makroekonomisk politik, mikroekonomisk politik och sysselsättningspolitiken och redovisar för de 24 uppsatta riktlinjerna vidtagna och planerade insatser och åtgärder för perioden 2005–2008. Dessa insatser och åtgärder spänner över ett stort spektrum och berör många olika politikområden. Näringsutskottet har inte sett som sin uppgift att gå in sakpolitiskt på dessa områden – som i många fall berör andra utskotts ansvarsområden. De olika åtgärder eller insatser som redovisas i skrivelsen har presenterats eller kommer att presenteras i olika propositioner till riksdagen, varvid berörda utskott svarar för beredningen.

I detta sammanhang noterar utskottet också att den parlamentariska konferens om Lissabonstrategin som några av näringsutskottets ledamöter nyligen deltog i gav en intressant inblick i de andra medlemsstaternas och ansökningsländernas sätt att hantera de nationella handlingsprogrammen.

Beträffande den fråga som tas upp i de två motionerna 2005/06:N13 (s) och 2005/06:N395 (s) och som rör en nationell handlingsplan för socialt företagande inom ramen för Lissabonstrategin vill utskottet anföra följande. Socialt företagande har en viktig funktion att fylla när det gäller att underlätta för olika grupper som för närvarande står utanför arbetsmarknaden att komma in på den. Genom sin inriktning på att mobilisera de berörda personerna utifrån deras förutsättningar bör socialt företagande kunna vara ett verksamt instrument för att bidra till ökad sysselsättning. Inom ramen för projektet Socialt företagande bedrivs ett omfattande arbete, vilket utskottet i det föregående har lämnat en utförlig redovisning för. Bland annat har projektet i oktober 2005 presenterat en handlingsplan, Socialt företagande – en väg till arbetsmarknaden, i vilken olika åtgärder föreslås. Projektet pågår, enligt nuvarande planering, till december 2006. Utskottet anser inte – bl.a. mot denna bakgrund – att det för närvarande är motiverat med något riksdagsuttalande rörande handlingsplan för socialt företagande. Däremot avser utskottet att fortsätta följa frågan och förutsätter att regeringen på lämpligt sätt håller riksdagen informerad om utvecklingen.

I de tre andra motioner som utskottet här har att behandla – motionerna 2005/06:U290 (m), 2005/06:U379 (kd) och 2005/06:A420 (kd) – tas upp frågan om vad Lissabonstrategin skall fokuseras på. Utskottet vill med anledning härav framhålla sitt stöd för det synsätt som Europeiska rådet i mars 2005 fortsatt ställde sig bakom och som innebär att Lissabonstrategin skall ses som tredelad, dvs. att socialpolitiken, den ekonomiska politiken och miljöpolitiken ömsesidigt stöder varandra. Samtidigt vill utskottet klargöra att detta synsätt inte innebär att EU skall utvidga sina kompetensområden till sådana som för närvarande tillhör medlemsstaternas nationella angelägenheter. Någon förändring i den svenska ståndpunkten i detta avseende är inte aktuell. Därmed anser utskottet att de tillkännagivanden som föreslås i de nyssnämnda motionerna är obehövliga.

Sammantaget föreslår utskottet att riksdagen skall lägga regeringens skrivelse till handlingarna och avslå samtliga motioner i berörda delar.

Reservation

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservation.

Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning (m, fp, kd, c)

av Per Bill (m), Eva Flyborg (fp), Maria Larsson (kd), Ulla Löfgren (m), Anne-Marie Pålsson (m), Nyamko Sabuni (fp) och Håkan Larsson (c).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2005/06:U290 yrkande 3, 2005/06:U379 yrkandena 9 och 10 samt 2005/06:A420 yrkande 33, avslår motionerna 2005/06:N13 och 2005/06:N395 samt lägger skrivelse 2005/06:23 till handlingarna.

Ställningstagande

Vi vill inledningsvis framhålla vårt stöd för det arbete som bedrivs inom ramen för Lissabonstrategin. Som redovisats gav Europeiska rådet detta arbete en nystart genom beslut vid toppmötet i mars 2005. Ett verktyg för att främja denna nystart är de nationella program för tillväxt och sysselsättning som alla medlemsländer ålades att lägga fram. I den nu aktuella skrivelsen beskrivs det svenska handlingsprogrammet.

Vi delar utskottets bedömning att det inte är en uppgift för näringsutskottet att sakpolitiskt ta upp de olika områden som behandlas i skrivelsen och som i många fall berör andra utskotts ansvarsområden. De olika åtgärder eller insatser som redovisas i skrivelsen har presenterats eller kommer att presenteras i olika propositioner till riksdagen, varvid berörda utskott svarar för beredningen. Som tidigare nämnts kommer näringsutskottet senare under våren 2006 att behandla motioner rörande förslaget till tjänstedirektiv.

Det är viktigt att understryka – i likhet med vad som görs i motionerna 2005/06:U290 (m), 2005/06:U379 (kd) och 2005/06:A420 (kd) – att ansvaret för den politik som i de olika medlemsstaterna skall ge sitt bidrag till att EU totalt sett skall kunna uppnå Lissabonstrategins mål måste ligga på just den nationella nivån. Enligt vår mening behövs det nu en fokusering av arbetet med Lissabonstrategin. Vi är kritiska till att för mycket kraft har ägnats perifera frågor och att för litet kraft har lagts på de väsentliga frågorna om ekonomi och en fungerande inre marknad. Det är viktigt att insatser görs för att stärka den institutionella konkurrenskraften. Ett exempel på detta rör universiteten. Studenter skall kunna välja att studera på

olika ställen inom unionen. Likriktning är inte önskvärd på detta område. Att bibehålla olika traditioner i olika länder är till fördel för EU som helhet. Om medlemsstaterna skulle påtvingas olika förändringar centralt från EU, skulle det vara negativt för möjligheterna att nå Lissabonstrategins mål.

Vi vill betona vikten av att det inte sker någon överflyttning av kompetens på det sociala området och utbildningsområdet från medlemsstaterna till EU-nivå. Dessa områden är exempel på sådant som även framöver bör vara en nationell angelägenhet. Lissabonstrategin bör i stället fokuseras på följande områden: forskning och utveckling, en fungerande inre marknad, ett bättre näringslivsklimat, en fungerande arbetsmarknad och miljömässig hållbarhet. Om åtgärder sätts in på dessa områden förbättras möjligheterna för EU att närma sig Lissabonstrategins mål.

I detta sammanhang noterar vi också att den parlamentariska konferens om Lissabonstrategin som några av näringsutskottets ledamöter nyligen deltog i gav en intressant inblick i de andra medlemsstaternas och ansökningsländernas sätt att hantera de nationella handlingsprogrammen.

Beträffande den fråga som tas upp i de två motionerna 2005/06:N13 (s) och 2005/06:N395 (s) och som rör en nationell handlingsplan för socialt företagande inom ramen för Lissabonstrategin anser vi att detta är ett exempel på ett område som inte bör ligga inom EU:s kompetens, utan det är en nationell fråga för de olika medlemsstaterna. Därmed finns det inte anledning att i detta ärende ta ställning till behovet av en handlingsplan för socialt företagande.

Riksdagen bör genom ett tillkännagivande anmoda regeringen att inom EU verka för att Lissabonstrategin får en sådan inriktning och fokusering som vi har redovisat i det föregående. Därmed blir motionerna 2005/06:U290 (m), 2005/06:U379 (kd) och 2005/06:A420 (kd) tillgodosedda och tillstyrks i berörda delar. De två motionerna 2005/06:N13 (s) och 2005/06:N395 (s) bör, som nämnts, avslås av riksdagen. Slutligen bör riksdagen lägga regeringens skrivelse till handlingarna.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Skrivelsen

Regeringens skrivelse 2005/06:23 Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning.

Följdmotion

2005/06:N13 av Eva Arvidsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en nationell handlingsplan för socialt företagande som en del av genomförandet av Sveriges handlingsprogram för tillväxt och sysselsättning inom ramen för Europeiska unionens Lissabonstrategi.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2005

2005/06:U290 av Fredrik Reinfeldt m.fl. (m):

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Lissabonstrategin framåt skall koncentrera sig på de ekonomiska frågorna för ökad tillväxt och fler jobb.

2005/06:U379 av Göran Högglund m.fl. (kd):

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att Lissabonprocessen skall göras mer målinriktad, förenklas och stramas upp.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen inom EU skall verka för att Lissabonprocessen skall fokusera på forskning och utveckling, en fungerande inre marknad, ett förbättrat näringslivsklimat, en fungerande arbetsmarknad samt miljömässig hållbarhet.

2005/06:N395 av Eva Arvidsson m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om behovet av en nationell handlingsplan för socialt företagande som en del av genomförandet av Lissabonstrategin.

2005/06:A420 av Stefan Attefall m.fl. (kd):

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en svensk handlingsplan för att genomföra de åtgärder mot arbetslöshet vilka EU-länderna gemensamt kommit fram till.

BILAGA 2**Strukturindikatorer för uppföljning av Lissabonstrategin**

Indikatorer	Sverige	EU-15	EU-25	3 bästa	3 sämsta
BNP per capita ¹	116,1	109,3	100,0		
Arbetsproduktivitet ²	105,4	106,7	100,0		
Sysselsättningsgrad ³ , %	72,1	64,7	63,3	X	
män, %	73,6	72,7	70,9		
kvinnor, %	70,5	56,8	55,7	X	
äldre ⁴ , %	69,1	42,5	41,0	X	
äldre män, %	71,2	52,2	50,7	X	
äldre kvinnor, %	67,0	33,2	31,7	X	
Långtidsarbetslösa ⁵	1,2	3,4	4,1	X	
Reg. skillnader i sysselsättningen ⁶	4,3	12	13,0		
män	4,1	8,2	10,4		
kvinnor	4,8	19,2	18,8		
Andel pers. i risk för fattigdom ⁷ , %	11,0	15,0	16,0		
män, %	10,0	15,0	14,0		
kvinnor, %	12,0	17,0	17,0		
Prisnivå ⁸	124,3	104,0	100,0		X
Utbildningsnivå ⁹ , %	86,3	73,8	76,7	X	
män, %	85,1	70,7	73,8		
kvinnor, %	87,6	79,6	77,0		
Investeringar i näringslivet ¹⁰ , %	12,9	17,0	17,1		X
Investeringar i FoU ¹¹ , %	4,3	2,0	2,0	X	
Utsläpp av växthusgaser ¹²	97,6	98,3	—	X	
Energiintensitet i ekonomin ¹³	218,6	190,8	209,5		
Godstransporter i rel. till BNP ¹⁴ , %	90,8	100,6	99,7		

– = information ej tillgänglig.

Källa: www.europa.eu.int/comm/eurostat/structuralindicators 2005-09-01.

¹ Prognos för 2004 köpkraftsjusterad BNP jämfört med EU-25.

² Köpkraftsjusterad BNP per arbetad timme jämfört med EU-25.

³ 15–65 år.

⁴ 55–64 år.

⁵ Arbetslös (12 månader i procent av arbetskraften).

⁶ Reg. skilln. i sysselsättning, variationskoefficient, (i åldersgr. 15–64 år) på NUTS 2 nivå.

⁷ Andel personer med en disponibel ekvivalerad inkomst under fattigdomströskeln, som är satt till 60 % av nationell disponibel ekvivalerad medianinkomst.

⁸ Jämfört med EU-25.

⁹ Andel med gymnasieutbildning bland personer 20–64 år.

¹⁰ Investeringar i privata näringslivet i procent av BNP.

¹¹ I procent av BNP.

¹² Jämfört med basåret 1990=100 (i CO2 ekvivalenter).

¹³ Energiförbrukning i procent av BNP.

¹⁴ Inrikes godstransporter, mätt i tonkilometer, i relation till BNP.